

31.11.22.

7-А

Всесвітня історія

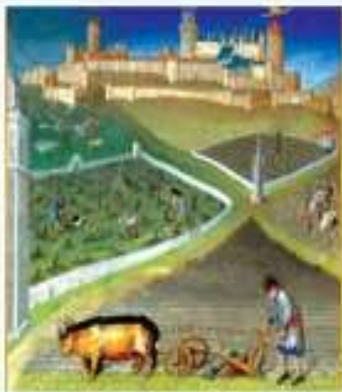
вч. Рзаєва Н.О.

Тема: Зв'язок людини і природи. Рух населення.

Мета: сформувати в учнів уявлення про становище людини в Середні віки; створити умови для розуміння взаємодії людини та природи; розглянути причини внутрішньої колонізації Європи; установити зв'язок між рівнем життя людини та природними умовами в Середні віки; охарактеризувати склад населення та рухи народонаселення; розвивати вміння порівнювати людину Середньовіччя й Античності та висловлювати власну думку щодо впливу людини на природу.

1. Перегляньте відео: https://youtu.be/fHaR879_T38
2. Опрацюйте опорний конспект:

Із стародавніх часів життя людини було залежним від природи. Так було й за Середньовіччя. **Клімат і природа визначають спосіб життя людини, її заняття і знаряддя праці, одяг і їжу, житло, традиції, дозволя. Клімат впливає навіть на характер людини.**

У Європі в середні віки клімат часто змінювався. Похолодання спонукало людей до зміни місць розселення і було одним із чинників Великого переселення народів. Подальше потепління знову вплинуло на життя і заняття людей. Тоді, наприклад, на Британських островах вирощували виноград. У XIII—XVII ст. клімат у Європі знову став прохолоднішим.

Від ландшафту залежить вигляд міст і селищ, мостів і шляхів. Він багато в чому визначає заняття людей. На рівнинах поблизу водойм розвивалось землеробство, у більш посушливих степах — скотарство. На степових просторах особливу цінність для людей мали коні, які забезпечували їжею і можливостями пересування. У гірській місцевості пасли кіз та овець, вирощували виноград.

Полювання

Рух населення

Величезні простори Європи на початку Середньовіччя не були заселені. Але поступово кількість людей збільшилася й вони все ж таки заселили Європу. Наприкінці XI ст. дедалі більше людей шукали кращої долі. **Європейці розпочали колонізацію — освоєння нових земель.**

Спочатку переважала **внутрішня колонізація** — люди шукали вільні, ще не освоєні землі на окраїнах європейських країн. Тут вони вирубували лісові хащі, осушували болота і перетворювали їх у родючі поля, тут споруджували свої домівки.

Освоєння земель було важким, виснажливим і тривалим, але загроза неврожаїв і голоду підштовхувала людей до цього. Лише упродовж кількох поколінь селянська родина могла перетворити непридатну для сільського господарства місцевість на родючу ниву.

Варто запам'ятати!

Запиши до зошита!

Внутрішня колонізація — заселення і господарське освоєння людьми вільних земель своєї країни.

Зовнішня колонізація — заснування поселень за межами своєї країни, що відбувається, як правило, за допомогою війни, насильницьких методів.

Запишіть схему в зошит

НАПРЯМКИ КОЛОНІЗАЦІЇ

Внутрішня

Освоєння
вільних земель
у Європі

Зовнішня

Німецький
«натиск
на Схід» (на
землі слов'ян)

Хрестові
походи
(Близький Схід)

Реконкіста
в Іспанії
(Піренейський
півострів)

Як ви думаєте, чи засвоїли люди уроки історії у ставленні до природи та її багатств? Що змінилося у цьому з часів Середньовіччя? (Усно)

3. Домашнє завдання: прочитати пар.9 (всесвітня історія). Стор. 44 №1, №2, №3 – письмово.

Завдання надсилайте на освітню платформу Human,
вайбер 097-880-70-81, або на ел. адресу nataliarzaeva5@gmail.com